

Sygn. akt VIII GC 50/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący : SSR Ewa Kurowska

Protokolant: Weronika Joanna Paniczko

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko (...), (...), D. K. oraz S. K. (1) i D. K.

o zapłatę

na skutek zarzutów pozwanych od nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku w dniu 19.11.2013 r. w sprawie o sygn. akt VIII GNc 4347/13

I. Uchyla nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Białymstoku w dniu 19.11.2013 r. w sprawie o sygn. akt VIII GNc 4347/13.

II. Oddala powództwo.

II. Zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 2.829,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2 417,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Ewa Kurowska

Sygn. akt VIII GC 50/14

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., w pozwie skierowanym przeciwko (...), (...), D. K. oraz S. K. (2) i D. K. wniósł o zasądzenie od pozwanych, solidarnie na jego rzecz kwoty 10.985,75 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od 14.07.2013 r. do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, iż na podstawie umowy przelewu powierniczego, pierwotny wierzyciel pozwanego P.P.H.U. (...), scedowała na jego rzecz wymagalne wobec pozwanej spółki wierzytelności, na łączną kwotę 10.985,75 zł, celem ich wyegzekwowania. Pierwotny wierzyciel w dniu 23.05.2013 r. powiadomił pozwaną Spółkę o dokonanej cesji wierzytelności. Pozwany, w oświadczeniu z dnia 29.05.2013 r. uznał zadłużenie wobec powoda w ww. kwocie i zobowiązał się do jego spłaty na rachunek bankowy powoda. Zaznaczył, iż pomimo nadejścia terminu płatności oraz późniejszego wezwania do zapłaty, przedmiotowa należność nie została przez pozwanego uregulowana (k. 2-3).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w dniu 19 listopada 2013 roku sygn. akt VIII GNc 4347/13 Sąd Rejonowy w Białymstoku uwzględnił powództwo w całości (k. 38).

Pozwani w ustawowym terminie wnieśli zarzuty do nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości (k. 46-50).

W uzasadnieniu pozwani przyznali, iż otrzymali zawiadomienie o dokonaniu cesji wierzytelności, jak również złożyli oświadczenie o uznaniu zadłużenia wobec powoda. Zaznaczyli jednak, iż dokonali spłaty przedmiotowej wierzytelności, przy czym omyłkowo, na rzecz pierwotnego wierzyciela P.P.H.U. (...). O powyższym fakcie właścicielka ww. firmy poinformowała powoda. Pozwani zaznaczyli, iż celem umowy o powierniczy przelew wierzytelności jest ściągnięcie wierzytelności od dłużnika, przez jej nabywcę (cesjonariusza) i następnie przekazanie tej należności wierzycielowi (cedentowi). W świetle powyższego, zdaniem pozwanych, dokonanie przez nich wpłaty na rachunek K. B. doprowadziło do zaspokojenia cedenta, na rzecz którego działał powód.

Sąd ustalił, co następuje:

W sprawie bezspornym było, iż pozwana spółka zakupiła od pierwotnego wierzyciela - K. S., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) w Ł. towar na łączną kwotę 10.985,75 zł.

Towar został dostarczony pozwanym, za co K. S. wystawiła faktury VAT nr:

- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 134,05 zł;
- (...) z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 916,84 zł;
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 164,52 zł;
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 174,27 zł;
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 773,50 zł;
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 824,20 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 1104,70 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 752,80 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 443,05 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 214,43 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 1001,27 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 343,74 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 811,38 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 1276,92 zł,
- (...)z 14.05.2013 z terminem płatności na 13.07.2013 r. na kwotę 2049,35 zł,

(k. 23-33), na łączną kwotę 10.985,75 zł.

K. S., prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) w Ł. umową przelewu powierniczego nr (...) z dnia 23.05.2013 r. scedowała wymagalne wobec pozwanego wierzytelności z tytułu ww. faktur VAT na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., celem ich wyegzekwowania (§ 2 pkt 1 umowy, k. 13-14).

K. S., w tym samym dniu, poinformowała pozwanych o zawarciu ww. umowy (zawiadomienie o cesji, k. 20).

W odpowiedzi, pozwani w dniu 29.05.2013 r. złożyli pisemne oświadczenie o uznaniu zobowiązania, wobec (...) Sp. z o.o. w W., z tytułu ww. faktur VAT, wystawionych przez K. S., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) w Ł., w łącznej kwocie 10.985,75 zł. W przedmiotowym oświadczeniu pozwani zobowiązali się do zapłaty należności na wskazany rachunek (...) Sp. z o.o. w W. (k. 22).

Niekwestionowanym faktem pozostaje także, że pozwani, omyłkowo, dokonali zapłaty kwoty 9.128,27 zł na rachunek bankowy K. S., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) w Ł., jednocześnie potrącając przysługującą im wobec K. B. wierzytelność na kwotę 1.845 złotych (k. 58-64).

K. B. poinformowała o powyższym fakcie powoda.

Powód pismem z dnia 05 listopada 2013 r. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 10.985,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty (k. 16). Wezwanie powyższe pozostało bez odpowiedzi ze strony pozwanego.

Faktem pozostaje, że K. B., prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) w Ł. oraz powód prowadzą spór na tle wzajemnych rozliczeń z tytułu umów o przelew powierniczych z dnia 18.04.2013 r. i 23.05.2013 r. Z powyższego tytułu, powód wezwał K. S., jako wystawcę weksla (k. 77) do jego wykupienia za kwotę 22.195,80 zł (k. 76). Kwota ta została przez ww. uregulowana w całości, przelewem z dnia 27.11.2013 r. (k. 78). Jednocześnie pełnomocnik K. B. wezwał powoda do wstrzymania działań egzekucyjnych i dokonania rozliczeń otrzymanych wpłat (k. 72-74).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu, jako w całości bezzasadne.

Na wstępie rozważań należy zaznaczyć, iż klasyczny przelew, inaczej cesja (łac. cessio) jest umową, z mocy której wierzyciel (zbywca, zwany też cedentem) przenosi na nabywcę (cesjonariusza) wierzytelność przysługującą mu wobec dłużnika (debitora). Umową cesji dotychczasowy wierzyciel przenosi więc wierzytelność na nowego wierzyciela. Celem i skutkiem przelewu jest przejście wierzytelności na nabywcę i utrata jej przez cedenta – zbywcę. Przelew powoduje więc, że cedent przestaje być wierzycielem, a staje się nim cesjonariusz. W doktrynie podkreśla się, że przedmiotem przelewu nie jest jedynie możliwość żądania od dłużnika spełnienia świadczenia – przelew bowiem obejmuje nie tylko sukcesję samej wierzytelności, ale także inne elementy składające się na sytuację wierzyciela, w szczególności o charakterze kształtującym, takie jak możliwość wypowiedzenia stosunku zobowiązaniowego lub odstąpienia od niego (patrz: komentarz do art. 509 k.c. autorstwa Agnieszki- Rzepeckiej- Gil- stan prawny na 19.09.2011 r.).

Opisana wyżej konstrukcja przelewu została uregulowana w art. 509 § 1 k.c., gdzie zaznaczono, iż wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2).

Od „klasycznego przelewu”, o którym traktuje art. 509 k.c. należy odróżnić umowę o powierniczy przelew wierzytelności, która mimo wielu podobieństw, zawiera jednak zasadnicze odmienności, co do swojego charakteru, a przede wszystkim celu zawarcia.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 grudnia 2012 r. sygn. akt I ACa 432/12, LEX nr 1281046 wskazano, iż istotnym celem umów o powierniczy przelew wierzytelności jest z reguły ściągnięcie wierzytelności od dłużnika przez jej nabywcę (cesjonariusza) i następnie przekazanie należności wierzycielowi (cedentowi). Konstrukcja takiej umowy powierniczego przelewu w celu wyegzekwowania wierzytelności polega na tym, że wierzyciel przelewa wierzytelność na zleceniobiorcę (cesjonariusza) przede wszystkim po to, aby ten ostatni ściągnął należność od dłużnika i wydał pierwotnemu wierzycielowi (cedentowi) uzyskane świadczenie, ale z zachowaniem określonych umową reguł.

Cesjonariusz jako powiernik powinien stosować się do wskazówek zleceniodawcy (cedenta), bowiem ten pierwszy działa wprawdzie w imieniu własnym, ale z gospodarczego punktu widzenia na rachunek zleceniodawcy (cedenta).

Stosownie do powyższego Sąd zauważa, iż celem umowy przelewu powierniczego nr (...) z dnia 23.05.2013 r. zawartej pomiędzy powodem a K. S., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) w Ł. było wyegzekwowanie przez powoda wierzytelności, jaka przysługiwała K. S. wobec pozwanej (...), (...), D. K., w związku ze zrealizowaną umową sprzedaży, a co więcej - przedmiotem tej umowy były konkretne wierzytelności wynikające z ww. faktur z 14 maja 2013 r.

W konsekwencji, skoro celem zawartej umowy przelewu było wystąpienie skutku w postaci wyegzekwowania przez cesjonariusza (powoda) wierzytelności i odzyskanie jej przez zleceniodawcę, to trudno przyjąć, aby do takiego skutku w niniejszej sprawie nie doszło, z uwagi na bezsporny między stronami fakt, że pozwana spółka omyłkowo dokonała przelewu na rzecz zleceniodawcy (K. S., P.P.H.U. (...) w Ł.) kwoty 9.128,27 zł, która wynikała z uwzględnienia przez pozwanych całości faktur i dokonanego potrącenia.

Istotnym pozostaje, że w razie powierniczego przelewu w celu inkasa, rozporządzający skutek przelewu jest osłabiony, bowiem nabywca wprawdzie staje się właścicielem wierzytelności, ale jako powiernik zbywcy powinien stosować się do jego wskazówek, gdyż działa na jego rachunek. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż K. S. pismem z dnia 27.11.2013 r. wzywała powoda do wstrzymania działań windykacyjnych, prowadzonych przeciwko (...), (...), D. K., na podstawie umowy przelewu powierniczego wierzytelności nr (...) ERA (k. 72-74). W uzasadnieniu podniosła, iż powód był na bieżąco informowany o dokonaniu spłaty na poczet ww. wierzytelności na jej rachunek bankowy i akceptował ten stan rzeczy. Zaznaczyła, iż wszczęcie postępowań sądowych wobec jej odbiorców (w tym pozwanych), którzy spłacili już swoje zobowiązania, (...) należy uznać za działania nielojalne. Jednocześnie też powyższe okoliczności potwierdziła w swoich zeznaniach (o czym poniżej, k. 99-100). Tym samym powód, jako powiernik K. S. (zbywcy), powinien był zastosować się do jej wskazówek, a więc wstrzymać działania windykacyjne, prowadzone przeciwko pozwany.

Zeznająca w charakterze świadka K. B. zeznała, iż w przypadku pozwanych, właścicielka firmy pomyliła się i zamiast na konto powoda wpłaciła należności z tytułu faktur na jej konto. Wskazała, iż niezwłocznie po tym poinformowała powoda, że wpłata nastąpiła na jej konto. Zeznała, iż nie zwróciła powodowi otrzymanych od pozwanych pieniędzy. Ustaliła z firmą powodową, że te pieniądze zostaną rozliczone z innych transakcji. We wrześniu 2013 r. powód zrobił rozliczenie wszystkich należności z wiążących go ze świadkiem umów i tę informację przesłał mailem. Następnie powód przedstawił jej do zapłaty weksel, opiewający na kwotę, która pozostała do rozliczenia z wszystkich pięciu umów przelewu powierniczego. Świadek zeznała, iż przedmiotowa należność została przez nią uregulowana w całości, po czym rozwiązała z powodem umowę. Świadek zaznaczyła, iż wierzytelność, która przysługiwała jej od pozwanej spółki została w całości zaspokojona, część przez potrącenie, część przez zapłatę. Wyjaśniła, iż pozwani potrącili częściowo należność z tytułu faktury wystawionej za targi, tj. za reklamowanie jej firmy. Zdaniem świadka powód wiedział o potrąceniu i je akceptował (k. 99-100).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka uznając je za spójne i logiczne oraz korelujące z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Świadek potwierdziła, iż pozwana spółka w całości uregulowała dochodzoną pozwem należność, a dokonane przez nią potrącenie wynikało z zaakceptowanej przez świadka wierzytelności. Okoliczność tę potwierdzają także polecenia przelewów (k.58-64).

Zdaniem Sądu, stanowisko K. S. w zakresie wstrzymania działań windykacyjnych, prowadzonych przeciwko (...), (...), D. K., z uwagi na pełne zaspokojenie roszczeń z faktur z dnia 14.05.2013 r. jest równoznaczne z brakiem podstaw do zasądzenia nie tylko należności głównej, ale także odsetek od dochodzonej pozwem kwoty. Powód zobowiązał się do wyegzekwowania kwoty wynikającej z ww. faktur niejako „dla K. S.”, przez co jej oświadczenie o pełnym zaspokojeniu roszczenia ze strony pozwanych, należy uznać za wiążące wobec powoda. Powód dokładnie zdawał sobie sprawę, iż pozwani rozliczyli się ze wszystkich swoich zobowiązań, a cedent nie żąda ich dochodzenia.

Nadto Sąd Apelacyjny w cytowanym wyżej wyroku zwrócił uwagę, iż w doktrynie (A. S., Zabezpieczenia osobiste wierzycelności, S. 1997, str.246) wręcz wyrażany jest pogląd, że z uwagi na cel takiej umowy (przelewu powierniczego), z gospodarczego punktu widzenia przelana w celu ściągnięcia wierzycelności przysługuje nadal zbywcy, a konsekwencją opowiedzenia się za takim stanowiskiem jest przyjęcie, że dłużnik może potrącić z przelanej powierniczo wierzycelności wierzycelność przysługującą mu przeciwko zbywcy, nawet jeżeli powstała już po powzięciu przez niego wiadomości o przelewie i bez konieczności stosowania ograniczenia przewidzianego w art. 513 § 2 k.c.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż pozwani potrącili z należności w wysokości 10.985,75 złotych, przysługującą im wobec K. S. wierzycelność w kwocie 1.857,50 zł. Przedstawiciel powoda w korespondencji mailowej z K. S. informował ją o kwocie zadłużenia pozwanej Spółki (umowa o przelew powierniczy nr (...) ERA) wskazując, iż „dłużnik (pозwani) wystawił fakturę za targi na kwotę 1.845 zł i skompensował to z fakturami (...)” (mail z dnia 18.09.2013 r. godz. 11.08, k. 70). W kolejnej wiadomości doprecyzował, iż „Nie wpisywał (...), ponieważ spłacił się w całości”. Wskazał, iż „to, co pozostało na tej sprawie po rozliczeniu dla K. S., zostało rozksięgowane na sprawy ERY-790,13 zł, oraz MARKERA- 967,28 zł” (k. 60). Tym samym dokonane przez pozwanych potrącenie, jako że zostało zaakceptowane przez K. S., należało uznać za dopuszczalne i skuteczne, o czym jak wyżej wspomniano powód miał wiedzę.

Na marginesie należy zaznaczyć, iż istnienie ewentualnych spornych rozliczeń pomiędzy powodem a K. S., na tle realizacji zawartych między tymi podmiotami umów o przelewy powiernicze nie może odnosić w chwili obecnej skutku wobec pozwanych, którzy swoją należność w całości uiszcili, a ich pierwotny wierzyciel (cedent) wskazuje, że nastąpiło całkowite rozliczenie wzajemnych zobowiązań. Tymczasem jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a w szczególności z zeznań świadka K. B., pisma procesowego powoda złożonego w sprawie przeciwko K. B. (k.105-109) wszczęcie niniejszego procesu było wywołane brakiem całościowego rozliczenia umów powierniczego przelewu wierzycelności zawartych przez K. S. i powodem. Zauważyć należy, iż jednym z postanowień umowy łączącej wyżej wymienionych był obowiązek uiszczenia prowizji za usługi świadczone przez powoda tzn. wyegzekwowanie należności objętych umową, a także usługa tzw. finansowania (§ 4 umowy), która została wykonana przez powoda wobec K. B. i związana z nim dodatkowa prowizja. W ocenie Sądu okoliczność nieterminowego rozliczenia zawartych umów – należnych powodowi prowizji mogło mieć odzwierciedlenie w procesie wszczętym przez powoda przeciwko K. B.. Brak było natomiast podstaw do żądania należności od pozwanych, którzy uregulowali swoje zobowiązanie.

Z powyższych względów, na podstawie przywołanych przepisów, orzeczono jak w sentencji wyroku (k. 116). Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. uchylił w całości nakaz zapłaty, wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 19 listopada 2013 roku sygn. akt VIII GNc 4347/13 przez Sąd Rejonowy w Białymstoku i oddalił powództwo (pkt II wyroku).

O kosztach procesu orzeczono stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c.

W skład kosztów procesu poniesionych przez pozwanych wchodziły: opłata stosunkowa od zarzutów do nakazu zapłaty w wysokości 412 zł (k. 45) ustalona na podstawie art. 19 ust. 4 w zw. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.) oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.417 zł ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 w zw. z § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490), do których doliczyć należało kwotę 17 zł z tytułu poniesionej przez pozwanych opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego stosownie do treści części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. nr 225, poz.1635 ze zm.).